

Europees Justitieel Netwerk - België

EUR-Alert! ¹ 2015/2

Inhoud

Overzicht van EU-wetgeving en rechtspraak van het Hof van Justitie van de EU van januari tot en met mei 2015

A. Wetgeving

B. Rechtspraak

Burgerlijk en Gerechtelijk Recht

Handelsrecht, Financieel en Economisch Recht

Sociaal recht

Fiscaal recht

Staatsrecht en Bestuursrecht

Milieurecht

¹ Het opzet van *EUR-Alert!* en deze publicatie kwamen tot stand dankzij de medewerking van magistraten bij het Hof van Cassatie en van de Belgische leden van het Europees Justitieel Netwerk in burgerlijke en handelszaken (EJN - https://e-justice.europa.eu/content_ejn_in_civil_and_commercial_matters-21-nl.do).

EUR-Alert! is opgesteld op basis van de selectie van EU wetgeving en rechtspraak voor de Larcier Wetboeken.

Magistraten die *EUR-Alert!* niet ontvangen per email, kunnen inschrijven op het adres euralert@gmail.com. De *EUR-Alert!*-themanummers zijn te raadplegen op <http://www.igo-ijfj.be/nl/euralert>.

Copyright © 2015 *EUR-Alert!*-redactie – Verdere verspreiding voor niet commercieel gebruik toegestaan mits bronvermelding. Alle rechten overigens voorbehouden. De leden van het redactiecomité zijn Amaryllis Bossuyt, Ilse Couwenberg, Beatrijs Deconinck, Claudia Kohnen en Ivan Verougstraete.

A. Wetgeving

- Richtlijn (EU) 2015/413 van 11 maart 2015 ter facilitering van de grensoverschrijdende **uitwisseling van informatie over verkeersveiligheidsgerelateerde verkeersovertredingen**, PB L 68 van 13 maart 2015

Deze richtlijn beoogt een hoge mate van bescherming voor alle weggebruikers in de Unie te waarborgen door de grensoverschrijdende uitwisseling van informatie over verkeersveiligheidsgerelateerde verkeersovertredingen en daardoor ook de toepassing van sancties te vergemakkelijken wanneer die overtredingen worden begaan met een voertuig dat is ingeschreven in een andere lidstaat dan de lidstaat waar de overtreding heeft plaatsgevonden.

- **BESLUIT (EU) 2015/451 van 6 maart 2015 betreffende de toetreding van de Europese Unie tot de Overeenkomst inzake de internationale handel in bedreigde in het wild levende dier- en plantensoorten (Cites)**, PB L 75 van 19 maart 2015

Toetreding tot de overeenkomst zal de Unie in staat stellen een rol te spelen bij de werkzaamheden van de overeenkomst en houdt een wettelijke verplichting in voor de Unie om de overeenkomst in onder haar bevoegdheid vallende aangelegenheden uit te voeren en te handhaven. De toetreding schept formele verantwoordelijkheden voor de Unie, waardoor zij als partij verantwoording verschuldigd is aan andere partijen wat betreft haar tenuitvoerlegging van de overeenkomst.

B. Rechtspraak²

Burgerlijk en Gerechtelijk Recht

Verordening 44/2001 van 22 december 2000 en 1215/2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

Sub artikel 1

- Verordening (EG) nr. 44/2001 moet aldus worden uitgelegd dat zij er niet aan in de weg staat dat een gerecht van een lidstaat een scheidsrechterlijke uitspraak die een partij verbiedt bepaalde vorderingen bij een gerecht van die lidstaat in te dienen, erkent en ten uitvoer legt of weigert te erkennen en ten uitvoer te leggen, daar die verordening niet geldt voor de erkenning en de tenuitvoerlegging in een lidstaat van een door een scheidsrecht in een andere lidstaat gedane scheidsrechterlijke uitspraak.

(HvJ 13 mei 2015 – Zaak C-536/13 – Gazprom)

² Voor een uitgebreider overzicht op trefwoorden van de rechtspraak van het Hof van Justitie van de EU (arresten en conclusies) én van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens zie <http://europeancourts.blogspot.nl> "European Courts" is een EU en EHRM "law blog" die mede mogelijk is gemaakt door het Gerechtshof Amsterdam. De opzet van de blog is: "A better understanding of EU and human rights law. This blog also aims at bridging the gap between the law in the books and the law in action. It is a platform of exchange of knowledge and experiences in the field of European law between judges, prosecutors, lawyers and legal academics."

Sub artikel 5 Verordening 44/2001 en artikel 7 V° 1215/2012

- De aangezochte rechter, als rechter van de plaats waar de schade is ingetreden, is bevoegd om kennis te nemen van een aansprakelijkheidsvordering waarmee wordt aangevoerd dat de door de lidstaat van die rechter gewaarborgde auteursrechten en naburige rechten van de auteursrechten zijn geschonden doordat beschermde foto's beschikbaar zijn gesteld op een website die in het rechtsgebied van deze rechter kon worden geraadpleegd. Deze rechter mag slechts uitspraak doen over de schade die is veroorzaakt op het grondgebied van zijn eigen lidstaat.

(HvJ 22 januari 2015 – Zaak C-441/13 – Hejduk)

- Artikel 5, punt 3, van verordening nr. 44/2001 moet aldus worden uitgelegd dat wanneer in meerdere lidstaten gevestigde verweerders in rechte worden aangesproken tot schadevergoeding ter zake van één enkele voortdurende inbreuk waaraan zij in meerdere lidstaten en op verschillende plaatsen en tijdstippen hebben deelgenomen, welke inbreuk op artikel 101 VWEU en artikel 53 EER is vastgesteld door de Europese Commissie, het schadebrengende feit voor elke beweerde benadeelde individueel is ingetreden en elk van hen op grond van voormeld artikel 5, punt 3, kan kiezen, zich te wenden hetzij tot het gerecht van de plaats waar de betrokken mededingingsregeling definitief is gesloten of, in voorkomend geval, van de plaats waar een specifieke regeling tot stand is gekomen die voor zich alleen als de schadeveroorzakende gebeurtenis kan worden aangeduid, hetzij tot het gerecht van de plaats van zijn zetel.

(HvJ 21 mei 2015 – Zaak C-352/13 – CDC Hydrogen Peroxide)

Sub artikel 6 Verordening 44/2001 en artikel 8 V° 1215/2012

- Artikel 6, punt 1, van verordening (EG) nr. 44/2001, moet aldus worden uitgelegd dat de in deze bepaling neergelegde regel van concentratie van bevoegdheden voor het geval er meerdere verweerders zijn kan worden toegepast op een vordering die ertoe strekt dat ondernemingen die op verschillende plaatsen en op verschillende tijdstippen hebben deelgenomen aan één voortdurende, in een beschikking van de Europese Commissie vastgestelde inbreuk op het in het recht van de Unie voorziene kartelverbod, hoofdelijk worden veroordeeld tot schadevergoeding en, in het kader hiervan, tot informatieverstrekking, ook indien de verzoeker afstand van zijn vordering heeft gedaan jegens de enige medeverweerder met woonplaats in de lidstaat waar het aangezochte gerecht zetelt, tenzij wordt aangetoond dat de verzoeker en die medeverweerder zich schuldig hebben gemaakt aan collusie met de bedoeling, de voorwaarden voor toepassing van deze bepaling op het moment van instelling van dat beroep kunstmatig te creëren of te handhaven.

(HvJ 21 mei 2015 – Zaak C-352/13 – CDC Hydrogen Peroxide)

Sub artikel 15 Verordening 44/2001

- Een verzoeker die als consument bij een beroepsmatig handelende derde een obligatie aan toonder heeft verworven, zonder dat een overeenkomst wordt gesloten, kan zich niet op de bevoegdheid van artikel 15, lid 1 beroepen.

(HvJ 28 januari 2015 – Zaak C-375/13 - Kolassa)

Sub artikel 23 Verordening 44/2001 en artikel 25 V° 1215/2012

- Artikel 23, lid 2, van verordening (EG) nr. 44/2001 moet aldus worden uitgelegd dat bij een elektronisch gesloten koopovereenkomst, de door middel van „click wrapping” gedane acceptatie van de algemene voorwaarden, die een overeenkomst tot aanwijzing van de bevoegde rechter bevatten, is aan te merken als een elektronische mededeling waardoor de overeenkomst duurzaam geregistreerd wordt als bedoeld in die bepaling, wanneer de tekst van de algemene voorwaarden kan worden afgedrukt en opgeslagen vóór de sluiting van de overeenkomst.

(HvJ 21 mei 2015 – Zaak C-322/14 – El Majdoub)

- Artikel 23, lid 1, van verordening nr. 44/2001 aldus moet worden uitgelegd dat ingeval in rechte schadevergoeding wordt gevorderd wegens inbreuk op artikel 101 VWEU, rekening mag worden gehouden met forumkeuzebedingen in leveringsovereenkomsten, ook indien dat ertoe leidt dat wordt afgeweken van de regels inzake de internationale bevoegdheid van artikel 5, punt 3, en/of artikel 6, punt 1, van die verordening, op voorwaarde dat die bedingen betrekking hebben op geschillen inzake aansprakelijkheid wegens een inbreuk op het mededingingsrecht.

(HvJ 21 mei 2015 – Zaak C-352/13 – CDC Hydrogen Peroxide)

Hangende zaak ivm het Taaldecreet (taal waarin factuur moet worden opgesteld)

- C-15/15 - New Valmar - Rechtbank van koophandel Gent – 18 december 2014:

Twee private partijen, sluiten in 2010 een concessieovereenkomst tot en met eind 2014 waarbij verweerster wordt aangesteld als exclusieve concessiehouder van verzoekster in Italië. Italiaans recht is van toepassing verklaard en de Rb Gent is bevoegd om kennis te nemen van mogelijke twistpunten tussen partijen. Eind 2011 beëindigt verzoekster de overeenkomst met een opzegtermijn van vijf maanden.

Verzoekster dient een vordering in voor nog niet betaalde facturen + rente en kosten. Verweerster eist een schadevergoeding voor de foutieve beëindiging van de distributieovereenkomst en werpt de nietigheid van de facturen van verzoekster wegens strijdigheid met Belgische regelgeving en het Vlaamse Taaldecreet. Het gaat om de regel dat "de private nijverheids-, handels- en financiebedrijven voor de akten en bescheiden, die voorgeschreven zijn bij de wetten en reglementen (...), de taal van het gebied waar hun exploitatiezetel of onderscheiden exploitatiezetels gevestigd" gebruiken. De litigieuze facturen zijn opgesteld in het Italiaans en aangezien verzoekster is gevestigd in het Nederlandstalige deel van België stelt verweerster dan ook nietigheid van de facturen. Verzoekster stelt dat de Belgische regelgeving strijdig is met artikelen 26.2, 34 en 35 VWEU. De verwijzende rechter constateert dat het Taaldecreet recentelijk is gewijzigd naar aanleiding van het arrest Las (C-202/11) waarin het HvJEU oordeelde dat het decreet een afschrikkende werking kan hebben voor uit andere lidstaten afkomstige niet-NL werknemers hetgeen een beperking van het vrij verkeer oplevert. In het handelsverkeer is het gebruikelijk dat partners communiceren en contracteren in een taal waarin zij elkaar begrijpen. Facturen dienen een contractueel doel en zijn naast een administratief ook een fiscaal instrument. De rechter oordeelt dan ook dat nationale wettelijke bepalingen die het wederzijds begrip beperken mogelijk strijdig zijn met EU-recht.³

³ Uit Nieuwsbrief Rechtspraak Europa van het gerechtshof Amsterdam, vierde jaargang, no. 3 (maart 2015).

- Hangende zaak ivm de rechtsplegingsvergoeding (plafond) - zaak C-57/15 - United Video Properties – Hof van Antwerpen:

Verzoekster is een in de VS geregistreerd bedrijf, verweerster is de in België gevestigde vennootschap NV Telenet. Verzoekster is eigenaar van een octrooi verleend op 27 maart 2008 voor systemen en werkwijzen voor het opslaan van data op servers in een media-op-aanvraagafgiftesysteem. Zij dagvaart verweerster in juni 2011 wegens inbreuk op haar octrooi en eist onder meer staking op straffe van een dwangsom en publicatie van het dispositief van de uitspraak. In april 2012 wordt de zaak nietig verklaard wegens het niet voldoen aan de nieuweheidsvoorwaarde omdat verzoekster tevens een zaak voert bij de High Court in Londen over hetzelfde octrooi. Daar wordt in juli 2014 de nietigheid uitgesproken op grond van het gebrek aan uitvinderswerkzaamheid. Verzoekster heeft vervolgens afstand gedaan van haar hoger beroep in onderhavige zaak.

De verwijzende rechter moet oordelen over de nu nog voorliggende vraag betreffende de kostenbegroting tussen partijen. In het vonnis van april 2012 is bepaald dat verzoekster aan verweerster € 11.000,00 aan proceskosten dient te vergoeden. In beroep wordt dit door verweerster verhoogd naar ruim € 225.000,00 voor advocaatkosten en kosten betaald aan de octrooigemachtigde. Het eerste bedrag is het maximum dat op grond van Belgische wetgeving kan worden verhaald. Verweerster stelt dat de vaststelling van een plafond in de Belgische regeling in strijd is met artikel 14 van Richtlijn 2004/48. De verwijzende rechter vraagt zich af of de Belgische regeling niet leidt tot verschil in behandeling van winnende procespartijen, en stelt vragen over de uitleg van artikel 14 van de Handhavingsrichtlijn.⁴

Handelsrecht, Financieel en Economisch Recht

Richtlijn 2001/29/EG van 22 mei 2001 betreffende de harmonisatie van bepaalde aspecten van het auteursrecht en de naburige rechten in de informatiemaatschappij

Sub artikel 4

- Voor reproductie van een beschermd werk op een andere drager is toestemming van de rechthebbenden vereist. De regel van uitputting van het distributierecht is niet van toepassing wanneer een reproductie van een beschermd werk die met toestemming van de auteursrechthebbende in de Europese Unie in de handel is gebracht, nadien een vervanging van de drager ervan heeft ondergaan zoals de overbrenging van die op een papieren poster aangebrachte reproductie op een canvasdoek, en in die nieuwe vorm opnieuw in het verkeer wordt gebracht. (HvJ 22 januari 2015 – Zaak C-419/13 – Art & Allposters International)

- Artikel 4, lid 1, van richtlijn 2001/29/EG, moet aldus worden uitgelegd dat degene die met betrekking tot een beschermd werk het uitsluitende distributierecht heeft, zich er op grond van die bepaling tegen kan verzetten dat voor het origineel of een kopie van dat werk een verkoopaanbod wordt gedaan of gerichte reclame wordt gemaakt, zelfs indien niet zou vaststaan dat een zich in de Unie bevindende koper het beschermde object op grond van dit aanbod of deze reclame heeft gekocht, voor zover die reclame consumenten die zich bevinden in een lidstaat waarin dat werk auteursrechtelijk beschermd is, uitnodigt tot koop ervan over te gaan.

(HvJ 13 mei 2015 – Zaak C-516/13 – Dimensione Direct Sales en Labianca)

⁴ Uit Nieuwsbrief Rechtspraak Europa van het gerechtshof Amsterdam, vierde jaargang, no. 4.

- Artikel 5, lid 2, onder b), van richtlijn 2001/29/EG verzet zich niet tegen een nationale regeling die voorziet in een billijke compensatie mits een van de functies van deze dragers, eventueel secundair, de houders ervan in staat stelt deze dragers voor dit doel te gebruiken. In situaties waarin de schade voor de rechthebbenden als minimaal wordt beschouwd, is het mogelijk dat door de terbeschikkingstelling van deze functie geen verplichting ontstaat om deze compensatie te betalen.

Artikel 5, lid 2, onder b), van richtlijn 2001/29 verzet zich niet tegen een nationale regeling die een vergoeding ter financiering van de billijke compensatie uit hoofde van de uitzondering op het reproductierecht voor kopieën voor privégebruik oplegt voor de levering van dragers die kunnen worden benut voor het vervaardigen van kopieën voor privégebruik, zoals geheugenkaarten voor mobiele telefoons, maar niet voor de levering van bestanddelen die hoofdzakelijk zijn bestemd om kopieën voor privégebruik op te slaan, zoals de interne geheugens van mp3-spelers, mits deze verschillende categorieën (dragere en bestanddelen) niet vergelijkbaar zijn of het verschil in behandeling gerechtvaardigd is.

Artikel 5, lid 2, onder b), van richtlijn 2001/29 verzet zich niet tegen een nationale regeling die producenten en importeurs die geheugenkaarten voor mobiele telefoons aan handelaars verkopen verplicht de vergoeding ter financiering van de billijke compensatie uit hoofde van de uitzondering op het reproductierecht voor kopieën voor privégebruik te betalen.

Artikel 5, lid 2, onder b), van richtlijn 2001/29, biedt de lidstaten de mogelijkheid om betalingsplichtigen vrij te stellen van de betaling van de billijke compensatie uit hoofde van die uitzondering, op voorwaarde dat de schade voor de rechthebbenden in die gevallen minimaal is. Deze staten zijn bevoegd de drempelwaarde voor die schade vast te stellen.

(HvJ maart 2015 – Zaak C-463/12 – Copydan Båndkopi)

- 1. Artikel 8, lid 3, van richtlijn 2001/29/EG moet aldus worden uitgelegd dat een persoon die zonder toestemming van de rechthebbende op een website beschermde werken voor het publiek beschikbaar stelt in de zin van artikel 3, lid 2, van deze richtlijn, gebruikmaakt van de diensten van de als tussenpersoon in de zin van artikel 8, lid 3, van richtlijn 2001/29 aan te merken internetprovider van de personen die zich toegang tot deze werken verschaffen.

2. De door het Unierecht erkende grondrechten moeten aldus worden uitgelegd dat zij niet eraan in de weg staan dat een internetprovider bij rechterlijk bevel wordt verboden om zijn klanten toegang te verschaffen tot een website waarop beschermde werken zonder toestemming van de rechthebbenden online worden geplaatst, wanneer dit bevel niet preciseert welke maatregelen deze internetprovider moet nemen en niet aangeeft dat laatstgenoemde kan ontkomen aan dwangsommen wegens schending van dit bevel door aan te tonen dat hij alle redelijke maatregelen heeft genomen, evenwel op de dubbele voorwaarde dat de genomen maatregelen de internetgebruikers niet nodeloos de mogelijkheid ontzeggen om zich rechtmatig toegang tot de beschikbare informatie te verschaffen en dat deze maatregelen tot gevolg hebben dat niet-toegestane oproepingen van de beschermde werken worden verhinderd of minstens bemoeilijkt en zij internetgebruikers die gebruikmaken van de diensten van de adreassaats van dat bevel ernstig ontraden om zich toegang te verschaffen tot deze in strijd met het intellectuele-eigendomsrecht voor hen beschikbaar gestelde werken, wat de nationale autoriteiten en rechterlijke instanties dienen na te gaan.
(HvJ 27 maart 2015 – Zaak C-314/12 - UPCTelekabel Wien)

Richtlijn 96/9/EG van 11 maart 1996 betreffende de rechtsbescherming van databanken

Sub artikel 1

Richtlijn 96/9/EG vindt geen toepassing wanneer een databank niet op grond van deze richtlijn wordt beschermd door het auteursrecht of door het recht sui generis, zodat de artikelen 6, lid 1, 8 en 15 van de richtlijn zich er niet tegen verzetten dat de maker van een dergelijke databank contractuele beperkingen stelt aan het gebruik ervan door derden, onverminderd het toepasselijke nationale recht.

(HvJ 15 januari 2015 - Zaak C-30/14 - Ryanair)

Richtlijn 98/44/EG van 6 juli 1998 betreffende de rechtsbescherming van biotechnologische uitvindingen

Sub artikel 6

- Een onbevuchte menselijke eicel die door parthenogenese is gestimuleerd zich te verdelen en zich te ontwikkelen, is geen „menselijk embryo” indien zij, gelet op de huidige kennis van de wetenschap, als zodanig niet het inherente vermogen bezit zich te ontwikkelen tot een mens. Het is aan het verwijzende gerecht na te gaan of dat het geval is. Het gebruik hiervan is dus octrooieerbaar.

(HvJ 18 december 2014 - Zaak C-364/13 - International Stem Cell Corporation)

Verordening 1008/2008 van 24 september 2008 inzake gemeenschappelijke regels voor de exploitatie van luchtdiensten in de Gemeenschap

Sub artikel 23

- Een elektronisch boekingsstelsel moet voor elke vlucht vanaf het grondgebied van de Unie waarvoor het tarief wordt weergegeven, meteen de te betalen definitieve prijs vermelden.

(HvJ 15 januari 2015 - Zaak C-573/13 - Air Berlin)

Verordening 1346/2000 van 29 mei 2000 betreffende insolventieprocedures

- Artikel 13 van verordening (EG) nr. 1346/2000 is van toepassing op een situatie waarin de door een curator bestreden betaling van een geldsom waarop vóór de opening van de insolventieprocedure beslag is gelegd, pas na de opening van die procedure is verricht. Ook de verjaringstermijnen, de termijnen voor het instellen van een vordering tot nietigverklaring en de vervaltermijnen waarin wordt voorzien door het recht waaraan de door de curator bestreden handeling is onderworpen, onder de uitzonderingsregeling vallen. De vormvoorschriften die bij het instellen van een vordering tot nietigverklaring in acht moeten worden genomen, worden voor de toepassing van artikel 13 van verordening nr. 1346/2000 bepaald door het recht waaraan de door de curator bestreden handeling is onderworpen.

(HvJ 16 april 2015 - Zaak C-557/13 - Lutz)

Richtlijn 93/13/EEG van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten

Sub artikel 1

- Richtlijn 93/13/EEG van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten ziet ook op standaardovereenkomsten voor juridische dienstverlening die worden gesloten tussen een advocaat en een niet in de uitoefening van zijn beroep of bedrijf handelende natuurlijke persoon.
(HvJ 15 januari 2015 – Zaak C-537/13 – Šiba)

Sub artikel 3

- Een nationale bepaling op grond waarvan de nationale rechter bij wie een hypothecaire executieprocedure aanhangig is, moet gelasten dat de bedragen die verschuldigd zijn uit hoofde van een in een hypothecaire leningsovereenkomst opgenomen beding dat voorziet in een verdragingsrente die meer bedraagt dan driemaal de wettelijke rente, is verenigbaar met EU-recht, mits de toepassing van die nationale bepaling:

- de beoordeling door de nationale rechter van de oneerlijkheid van een dergelijk beding onverlet laat, en
- niet belet dat de rechter dat beding buiten toepassing laat indien hij tot het oordeel komt dat het „oneerlijk” is in de zin van artikel 3, lid 1, van richtlijn 93/13/EEG van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten.
(HvJ 21 januari 2015 – Gevoegde zaken C-482/13, C-484/13, C-485/13 en C-487/13 – Unicaja Banco Caixabank)

Sub artikel 4

- De begrippen „eigenlijk voorwerp van de overeenkomst” en „gelijkwaardigheid van enerzijds de prijs of vergoeding en anderzijds de als tegenprestatie te leveren goederen of te verrichten diensten” zien in beginsel niet op soorten bedingen in kredietovereenkomsten tussen verkopers en consumenten die de kredietgever onder bepaalde voorwaarden machtigen de rentevoet eenzijdig te wijzigen en bedingen die voorzien in een „risicoprovisie” voor die kredietgever. Het staat echter aan de verwijzende rechter om de juistheid van die kwalificatie van die contractuele bedingen te onderzoeken rekening houdend met de aard, de algehele opzet en de voorwaarden van de betrokken overeenkomsten, alsmede met de juridische en feitelijke context van die bedingen.
(HvJ 26 februari 2015 – Zaak C-143/13 – Matei)

- Artikel 4, lid 2, van richtlijn 93/13/EEG moet aldus worden uitgelegd dat een beding in een verzekeringsovereenkomst dat ertoe strekt de betaling van de aan de kredietgever verschuldigde aflossingen te garanderen in geval van volledige arbeidsongeschiktheid van de kredietnemer slechts onder de in die bepaling bedoelde uitzondering valt voor zover de verwijzende rechter vaststelt dat dat beding:

- ten eerste, gelet op de aard, de algehele opzet en de voorwaarden van het contractuele kader waarvan het deel uitmaakt alsook op de juridische en feitelijke context ervan, een kernprestatie van dat contractuele kader vastlegt, die er als zodanig kenmerkend voor is en
- ten tweede duidelijk en begrijpelijk is geformuleerd, dat wil zeggen dat het beding uit grammaticaal oogpunt begrijpelijk is voor de consument en dat bovendien in de overeenkomst de concrete werking van het mechanisme waarop het betrokken beding betrekking heeft, alsook de verhouding tussen dit mechanisme en het mechanisme dat is voorgeschreven door andere bedingen op

een transparante wijze wordt uiteengezet, zodat de consument op basis van duidelijke en begrijpelijke criteria de economische gevolgen die er voor hem uit voortvloeien, kan inschatten.

(HvJ 23 april 2015 – Zaak C-96/14 – Van Hove)

Verordening 785/2004 – Verzekeringseisen voor luchtvervoerders en exploitanten van luchtvaartuigen

- Een inzittende van een helikopter die gehouden wordt door een luchtvervoerder van de Gemeenschap, wanneer hij op grond van een overeenkomst tussen zijn werkgever en deze luchtvervoerder wordt vervoerd om een specifieke taak als in het hoofdgeding te verrichten, is een „passagier”. Een persoon die onder het begrip „passagier” in de zin van artikel 3, onder g), van verordening nr. 785/2004 valt, valt ook onder het begrip „passagier” in de zin van artikel 17 van het Verdrag tot het brengen van eenheid in enige bepalingen inzake het internationale luchtvervoer, gesloten te Montreal op 28 mei 1999 wanneer deze persoon is vervoerd op basis van een „vervoerovereenkomst” in de zin van artikel 3 van voormeld verdrag.

(HvJ 26 februari 2015 – Zaak C-6/14 – Wucher Helicopter en Euro-Aviation Versicherung)

Richtlijn 97/67/EG van 15 december 1997 betreffende gemeenschappelijke regels voor de ontwikkeling van de interne markt voor postdiensten in de Gemeenschap en de verbetering van de kwaliteit van de dienst

Sub artikel 12

- Het non-discriminatiebeginsel (artikel 12 van richtlijn 97/67/EG) verzet zich niet tegen een systeem van kwantumkortingen per afzender als hetwelk in het hoofdgeding aan de orde is.

(HvJ 11 februari 2015 – Zaak C-340/13 – **bpost**)

Richtlijn 2005/29/EG oneerlijke handelspraktijken van 11 mei 2005

- De verstrekking van onjuiste informatie door een handelaar aan een consument, moet worden aangemerkt als „misleidende handelspraktijk”, ook al had die verstrekking van informatie slechts op één consument betrekking.

Een handelspraktijk die voldoet aan alle in artikel 6, lid 1, van Richtlijn 2005/29 genoemde criteria kan als oneerlijk en daarmee als verboden op grond van artikel 5, lid 1, van de richtlijn worden aangemerkt zonder dat nog behoeft te worden nagegaan of die praktijk ook in strijd is met de vereisten van professionele toewijding in de zin van artikel 5, lid 2, onder a), van de richtlijn.

(HvJ 16 april 2015 – Zaak C-388/13 – UPC Magyarország)

VWEU

Sub artikel 101

- 1. Artikel 5, punt 3, van verordening nr. 44/2001 moet aldus worden uitgelegd dat wanneer in meerdere lidstaten gevestigde verweerders in rechte worden aangesproken tot schadevergoeding ter zake van één enkele voortdurende inbreuk waaraan zij in meerdere lidstaten en op verschillende plaatsen en tijdstippen hebben deelgenomen, welke inbreuk op artikel 101 VWEU is vastgesteld door de Europese Commissie, het schadebrengende feit voor elke beweerde benadeelde individueel is ingetreden en elk van hen op grond van

voormeld artikel 5, punt 3, kan kiezen, zich te wenden hetzij tot het gerecht van de plaats waar de betrokken mededingingsregeling definitief is gesloten of, in voorkomend geval, van de plaats waar een specifieke regeling tot stand is gekomen die voor zich alleen als de schadeveroorzakende gebeurtenis kan worden aangeduid, hetzij tot het gerecht van de plaats van zijn zetel.

2. Artikel 6, punt 1, van verordening nr. 44/2001, moet aldus worden uitgelegd dat de in deze bepaling neergelegde regel van concentratie van bevoegdheden voor het geval er meerdere verweerders zijn kan worden toegepast op een vordering die ertoe strekt dat ondernemingen die op verschillende plaatsen en op verschillende tijdstippen hebben deelgenomen aan één voortdurende, in een beschikking van de Europese Commissie vastgestelde inbreuk op het in het recht van de Unie voorziene kartelverbod, hoofdelijk worden veroordeeld tot schadevergoeding en, in het kader hiervan, tot informatieverstrekking, ook indien de verzoeker afstand van zijn vordering heeft gedaan jegens de enige medeverweerder met woonplaats in de lidstaat waar het aangezochte gerecht zetelt, tenzij wordt aangetoond dat de verzoeker en die medeverweerder zich schuldig hebben gemaakt aan collusie met de bedoeling, de voorwaarden voor toepassing van deze bepaling op het moment van instelling van dat beroep kunstmatig te creëren of te handhaven.

3. Artikel 23, lid 1, van verordening nr. 44/2001 aldus moet worden uitgelegd dat ingeval in rechte schadevergoeding wordt gevorderd wegens inbreuk op artikel 101 VWEU, rekening mag worden gehouden met forumkeuzebedingen in leveringsovereenkomsten, ook indien dat ertoe leidt dat wordt afgeweken van de regels inzake de internationale bevoegdheid van artikel 5, punt 3, en/of artikel 6, punt 1, van die verordening, op voorwaarde dat die bedingen betrekking hebben op geschillen inzake aansprakelijkheid wegens een inbreuk op het mededingingsrecht.

(HvJ 21 mei 2015 – Zaak C-352/13 – CDC Hydrogen Peroxide)

Sub artikel 107 VWEU

- Het feit dat aan taxi's toestemming wordt verleend om busbanen te gebruiken, terwijl huurwagens met chauffeur deze busbanen dan niet mogen gebruiken, tenzij om passagiers die vooraf hebben geboekt te laten in- of uitstappen, lijkt geen inzet van staatsmiddelen in te houden en lijkt aan deze taxi's geen selectief economisch voordeel in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU te verlenen. Voorts kan niet worden uitgesloten dat het handelsverkeer tussen de lidstaten hierdoor ongunstig wordt beïnvloed. Het staat evenwel aan de verwijzende rechter om dit na te gaan.

(HvJ 14 januari 2015 – Zaak C-518/13 – Eventech)

- De garantie die betreffende subsidies ter bevordering van de toegang tot huisvesting, uitsluitend aan de kredietinstellingen is verleend, is op het eerste gezicht een „steunmaatregel van de staat” in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU. Het is echter de taak van de verwijzende rechter om meer in het bijzonder te beoordelen of een dergelijke garantie een selectieve maatregel is. Daarbij dient hij met name te bepalen of die garantie niet langer alleen aan kredietinstellingen maar ook aan andere ondernemingen kan worden verleend en, zo ja, of de selectiviteit van die garantie daardoor ter discussie kan worden gesteld.

Als de verwijzende rechter oordeelt dat het bij de in het hoofdgeding aan de orde zijnde staatsgarantie om een „steunmaatregel van de staat” in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU gaat, moet die garantie worden aangemerkt als een nieuwe steunmaatregel, en dus overeenkomstig artikel 108, lid 3, VWEU vooraf worden aangemeld bij de Europese Commissie. Het staat aan de verwijzende rechter na te gaan of de betrokken lidstaat die verplichting is nagekomen en, indien dat niet het geval is, de garantie onrechtmatig te verklaren.

Voor begunstigden van een staatsgarantie als die welke in het hoofdgeding aan de orde is, die in strijd met artikel 108, lid 3, VWEU is toegekend en dus onrechtmatig is, staan overeenkomstig het Unierecht geen rechtsmiddelen open. (HvJ 19 maart 2015 – Zaak C-672/13 – OTP Bank)

- Voorrechten op grond waarvan een bank eenzijdig een hypotheek mag vestigen op onroerende goederen van landbouwers, een gedwongen executie mag inleiden op basis van een eenvoudige onderhandse akte en geen inschrijvingskosten of – rechten hoeft te betalen, kunnen binnen de werkingssfeer van artikel 107 VWEU vallen. Het kan een verschil maken dat voorrechten nog steeds gelden nadat de functies van die bank zijn uitgebreid tot de uitoefening van iedere bancaire activiteit en zij een NV is geworden. Het staat aan de verwijzende rechter om te onderzoeken of, gelet op alle relevante feitelijke en juridische gegevens, is voldaan aan de vier voorwaarden die volgens de rechtspraak van het Hof tegelijk moeten zijn vervuld om te kunnen aannemen dat deze voorrechten een compensatie vormen voor de prestaties die deze bank ter uitvoering van haar openbaardienstverplichtingen verricht, en dus geen staatssteun uitmaken.

Een lidstaat die voorrechten heeft ingesteld, moet de voorafgaande controleprocedure van artikel 108, lid 3, VWEU volgen wanneer deze voorrechten binnen de werkingssfeer van artikel 107, lid 1, VWEU vallen, op voorwaarde dat zij nieuwe steun zijn geworden na het tijdstip waarop het Verdrag in de betrokken lidstaat in werking is getreden en dat de verjaringstermijn van artikel 15, lid 3, van verordening (EG) nr. 659/1999 nog niet is verstreken. Indien de verwijzende rechter van oordeel is dat de betrokken voorrechten – gelet op het antwoord op de tweede vraag – nieuwe staatssteun uitmaken, dan moeten de nationale bepalingen houdende instelling van deze voorrechten buiten toepassing worden gelaten wegens onverenigbaarheid met deze Verdragsbepalingen. (HvJ 16 april 2015 – Zaak C-690/13 – Trapeza Eurobank Ergasias)

Hangende zaak over artikel 1649bis BW (term “verkoper”) – Zaak C-149/15 – Wathelet – Hof van beroep Luik - 7 mei 2015

- Moet het begrip „verkoper” van consumptiegoederen in artikel 1649bis BW, zoals ingevoegd bij de wet van 1 september 1994 betreffende de bescherming van de consumenten bij verkoop van consumptiegoederen, waarbij Europese richtlijn 1999/44 van 25 mei 1999 betreffende bepaalde aspecten van de verkoop van en de garanties voor consumptiegoederen in Belgisch recht is omgezet, aldus worden uitgelegd dat het niet enkel betrekking heeft op een handelaar die in de hoedanigheid van verkoper de eigendom van een consumptiegoed overdraagt aan een consument, maar ook op een handelaar die optreedt als tussenpersoon voor een niet-professionele verkoper, ongeacht of hij voor zijn tussenkomst een vergoeding ontvangt en ongeacht of hij de kandidaat-koper heeft ingelicht dat de verkoper een particulier is?

Sociaal recht

Richtlijn 2008/104/EG - Uitzendarbeid

- Artikel 4, lid 1, van richtlijn 2008/104/EG moet aldus worden uitgelegd:
- dat het enkel is gericht tot de bevoegde autoriteiten van de lidstaten, die hun nationale regelgeving in heroverweging dienen te nemen om na te gaan of de eventuele verboden en beperkingen ter zake van de inzet van uitzendkrachten gerechtvaardigd zijn, en bijgevolg,
- dat het de nationale rechterlijke instanties niet verplicht, iedere bepaling van nationaal recht waarin verboden of beperkingen voor de inzet de uitzendkrachten

zijn opgenomen die niet gerechtvaardigd zijn om redenen van algemeen belang in de zin van voormeld artikel 4, lid 1, buiten toepassing te laten.
(HvJ 17 maart 2015 – Zaak C-533/13 – AKT)

Verordening 1408/71 van 14 juni 1971 Sociale Zekerheid, E.G.

Sub artikel 2

- Verordening (EEG) nr. 1408/71, in de versie zoals gewijzigd en bijgewerkt bij verordening (EG) nr. 118/97 moet in die zin worden uitgelegd dat een werknemer die onderdaan is van een lidstaat, waarin hij woont en waarin over zijn inkomsten belasting wordt geheven, die op verschillende plekken op de wereld, met name boven het continentaal plat van een aantal lidstaten, werkt op een onder de vlag van een derde staat varende pijpenlegger, die voorheen werkzaam was voor een in zijn woonstaat gevestigde onderneming maar van werkgever is veranderd en thans werkt voor een in Zwitserland gevestigde onderneming, doch blijft wonen in dezelfde lidstaat en blijft varen op hetzelfde schip, binnen de personele werkingssfeer van verordening nr. 1408/71, in de versie zoals gewijzigd en bijgewerkt bij verordening nr. 118/97 valt.
(HvJ 19 maart 2015 – Zaak C-266/13 – Kik)

Sub artikel 4

- Inkomsten uit vermogen van ingezetenen in Frankrijk die in een andere lidstaat werken, kunnen niet worden onderworpen aan de Franse sociale bijdragen. Heffingen over inkomsten uit vermogen, wanneer daarmee wordt bijgedragen aan de financiering van de verplichte socialezekerheidsstelsels, vertonen een rechtstreekse en relevante samenhang met sommige van de in artikel 4 van verordening nr. 1408/71 genoemde takken van sociale zekerheid en vallen derhalve binnen de werkingssfeer van die verordening, ook al worden die heffingen berekend over de inkomsten uit vermogen van de heffingsplichtigen, los van het verrichten van een beroepsactiviteit door hen.
(HvJ 26 februari 2015 – Zaak C-623/13 – de Ruyter)

Sub artikel 13

- De in titel II van verordening nr. 1408/71, in de versie zoals gewijzigd en bijgewerkt bij verordening nr. 118/97, vervatte bepalingen die regelen welke de toe te passen nationale wetgeving is, moeten in die zin worden uitgelegd dat de onderdaan van een lidstaat of van de Zwitserse Bondsstaat, welke staat voor de toepassing van deze verordening wordt gelijkgesteld met een lidstaat, die buiten het grondgebied van de Unie, daaronder begrepen boven het continentaal plat van een lidstaat, arbeid in loondienst verricht aan boord van een schip dat vaart onder de vlag van een derde staat, maar die in dienst is van een op het grondgebied van de Zwitserse Bondsstaat gevestigde onderneming, is onderworpen aan de wetgeving van de vestigingsstaat van zijn werkgever. Indien evenwel, in omstandigheden als die aan de orde in het hoofdgeding, de toepassing van die wetgeving volgens die verordening zou leiden tot aansluiting bij een stelsel van vrijwillige verzekering of ertoe zou leiden dat de betrokkene bij geen enkel stelsel van sociale zekerheid is aangesloten, is deze onderdaan onderworpen aan de wetgeving van zijn woonstaat.
(HvJ 19 maart 2015 – Zaak C-266/13 – Kik)

- 1. Artikel 13, lid 2, onder a), van verordening (EEG) nr. 1408/71, in de gewijzigde en bijgewerkte versie van verordening (EG) nr. 118/97, zoals

gewijzigd bij verordening (EG) nr. 1992/2006, moet in die zin worden uitgelegd dat de ingezetene van een lidstaat die binnen de werkingssfeer van deze verordening, zoals gewijzigd, valt en enkele dagen per maand op het grondgebied van een andere lidstaat werkt op basis van een oproepcontract, zowel gedurende de dagen waarop hij werkzaamheden in loondienst verricht als gedurende de dagen waarop hij dat niet doet, is onderworpen aan de wetgeving van de werkstaat.

2. Artikel 13, lid 2, onder a), van verordening (EEG) nr. 1408/71, in de gewijzigde en bijgewerkte versie van verordening nr. 118/97, zoals gewijzigd bij verordening nr. 1992/2006, juncto lid 1 van dat artikel, moet in die zin worden uitgelegd dat het zich er in omstandigheden als die van de hoofdgedingen niet tegen verzet dat een migrerende werknemer op wie de wetgeving van de werkstaat van toepassing is, krachtens een nationale wettelijke regeling van de woonstaat uitkeringen van het ouderdomspensioenstelsel en kinderbijslag van laatstbedoelde lidstaat ontvangt.

(HvJ 23 april 2015 – Zaak C-382/13 – Franzen)

Sub artikel 46bis

- De verordening moet aldus worden uitgelegd dat het mede het gedeelte van de uitkering omvat dat voortvloeit uit een tijdvak van verzekering waarin de verzekerde van aansluiting bij de verplichte verzekering kon worden ontheven, in het geval dat die aansluiting gedurende het betrokken tijdvak de omvang van de socialezekerheidsuitkering beïnvloedt.

(HvJ 12 februari 2015 – Zaak C-114/13 – Bouman)

Sub artikel 71

- Een grensarbeider die deeltijds werkloos wordt heeft aanspraak op (gedeeltelijke) werkloosheidsuitkering in werkland. Een grensarbeider die in directe aansluiting op een voltijds dienstverband bij een werkgever in een lidstaat, deeltijds werkzaam wordt bij een andere werkgever in dezelfde lidstaat, de hoedanigheid heeft van gedeeltelijk werkloze grensarbeider in de zin van die bepaling.

(HvJ 5 februari 2015 – Zaak C-655/13 – Mertens)

Sub artikel 45 VWEU

- Door van kandidaten voor betrekkingen bij de plaatselijke diensten in het Franse of het Duitse taalgebied uit wier vereiste diploma's of certificaten niet blijkt dat zij hun onderwijs in de betrokken taal hebben genoten, te eisen dat zij hun taalkennis bewijzen door middel van één enkel soort certificaat dat uitsluitend door één enkele Belgische officiële instantie wordt afgegeven na een door die instantie op het Belgische grondgebied georganiseerd examen, is België de verplichtingen betreffende het vrije verkeer van werknemers niet nagekomen.

(HvJ 5 februari 2015 – Zaak C-317/14 – **Commissie / België**)

Hangende zaak ivm verbod op dragen hoofddoek – Zaak C-157/15 - Achbita – Hof van Cassatie – 11 mei 2015

Dient artikel 2.2.a) van richtlijn 2000/78/EG1 van 27 november 2000 tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep, zo te worden uitgelegd dat het verbod als moslima een hoofddoek te dragen op de werkvloer geen rechtstreekse discriminatie oplevert wanneer de bij de werkgever

bestaande regel aan alle werknemers verbiedt om op de werkvloer uiterlijke tekenen te dragen van politieke, filosofische en religieuze overtuigingen?

Fiscaal recht

Artikel 3, § 1, 1°, van koninklijk besluit nr. 3 van 10 december 1969 met betrekking tot de aftrekregeling voor de toepassing van de btw

- De artikelen 18, lid 1, sub d, en 22 van de Zesde richtlijn (77/388/EEG) bevatten formele voorwaarden voor het recht op aftrek, waarvan niet-naleving niet kan leiden tot verlies van dat recht.
(HvJ 11 december 2014 – Zaak C-590/13 – Idexx Laboratories Italia en Idexx Laboratories Italia)

Richtlijn 2006/112/EG van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van BTW en de door haar ingetrokken Richtlijn 6, 77/388/EEG van 17 mei 1977 BTW, omzetbelasting, uniforme grondslag

- 1. De artikelen 14, lid 1, 15, lid 1, en 24, lid 1, van richtlijn 2006/112/EG, zoals gewijzigd bij richtlijn 2009/162/EU, moeten aldus worden uitgelegd dat de levering van elektriciteit, verwarming en water en de afvalophaling die in het kader van de verhuur van een onroerend goed door derden worden verricht voor de huurder die deze goederen en diensten rechtstreeks gebruikt, moeten worden geacht door de verhuurder te worden verricht wanneer deze de overeenkomsten voor de verrichting van die prestaties heeft gesloten en hij gewoon de kosten ervan doorberekent aan de huurder.

2. Deze richtlijn moet aldus worden uitgelegd dat de verhuur van een onroerend goed en de in het kader daarvan verrichte levering van water, elektriciteit en verwarming en ophaling van afval in beginsel moeten worden beschouwd als meerdere onderscheiden en zelfstandige prestaties die vanuit het oogpunt van de btw afzonderlijk moeten worden beoordeeld, tenzij de onderdelen van de handeling, met inbegrip van die waaruit de economische reden voor de afsluiting van de overeenkomst blijkt, zo nauw met elkaar verbonden zijn dat zij objectief gezien één enkele ondeelbare economische prestatie vormen, waarvan splitsing kunstmatig zou zijn.

Het staat aan de nationale rechter om de nodige beoordelingen te verrichten, rekening houdend met alle omstandigheden van de verhuur en de prestaties die in verband daarmee worden verricht, en in het bijzonder met de inhoud van de overeenkomst zelf.

(HvJ 16 april 2015 – Zaak C-42/14 – Wojskowa Agencja Mieszkaniowa w Warszawie)

- De terbeschikkingstelling, onder bezwarende titel, van een voetbalstadion krachtens een overeenkomst waarbij de eigenaar zich bepaalde rechten en voorrechten voorbehoudt en verschillende diensten verstrekt, namelijk instandhouding, schoonmaak, onderhoud en aanpassing aan de geldende normen, die goed zijn voor 80 % van de contractuele vergoeding, vormt in beginsel geen „verhuur van onroerende goederen”. Dit dient de verwijzende rechter na te gaan.

(HvJ 22 januari 2015 – Zaak C-55/14 – Régie communale autonome du stade Luc Varenne) *Sub artikel 135 V^o 2006/112*

- Wanneer een vrijstelling van btw naar nationaal recht onverenigbaar is met richtlijn 2006/112, dan kan een belastingplichtige niet op grond van artikel 168 in aanmerking komen voor die vrijstelling en tevens aanspraak maken op het recht op aftrek.

(HvJ 26 februari 2015 – Gevoegde zaken C-144/13, C-154/13 en C-160/13 – VDP Dental Laboratory, X en Nobel Biocare) *Sub artikel 168 V° 2006/112*

- Noch gediplomeerd zorgpersoneel dat zijn diensten rechtstreeks ten behoeve van hulpbehoevenden verstrekt, noch een uitzendbureau dat dergelijk personeel ter beschikking stelt van instellingen die zijn erkend als van sociale aard, valt onder het begrip „organisaties die [...] als instellingen van sociale aard worden erkend” in de zin van artikel 132, lid 1, onder g) van Richtlijn 2006/112/EG.

(HvJ 12 maart 2015 – Zaak C-594/13 – «go fair» Zeitarbeit)

- Artikel 11, A, lid 1, onder b), van de Zesde richtlijn (77/388/EEG), moet aldus worden uitgelegd dat in een geval als in het hoofdgeding de maatstaf van heffing voor de berekening van de btw over een bestemming, in de zin van artikel 5, lid 7, onder b), van deze richtlijn, van een gebouw dat de belastingplichtige heeft doen oprichten, gelijk is aan de aankoopprijs die op het tijdstip van deze bestemming gold voor gebouwen waarvan de ligging, de omvang en de andere wezenlijke kenmerken te vergelijken zijn met die van het betrokken gebouw. Daarbij is van geen belang of een deel van deze aankoopprijs het gevolg is van de betaling van intercalaire interest.

(HvJ 23 april 2015 – Zaak C-16/14 – Property Development Company)

- Artikel 55 van richtlijn 2006/112/EG is niet van toepassing in omstandigheden waarin de afnemer van de diensten voor doeleinden van de btw was geïdentificeerd in zowel de lidstaat waar de diensten daadwerkelijk zijn verricht als een andere lidstaat en vervolgens alleen in die andere lidstaat, en waarin de roerende lichamelijke zaken waarvoor die diensten zijn verricht, niet nadat die diensten waren verricht maar wel na de latere verkoop van die zaken zijn verzonden of vervoerd buiten de lidstaat waar de diensten daadwerkelijk zijn verricht.

(HvJ 30 april 2015 – Zaak C-97/14 – SMK)

- 1. Artikel 193 van richtlijn 2006/112/EG, zoals gewijzigd bij richtlijn 2010/88/EU, moet aldus worden uitgelegd dat de btw uitsluitend verschuldigd is door de belastingplichtige die een dienst verricht, wanneer die dienst is verricht vanuit een vaste inrichting in de lidstaat waar die belasting verschuldigd is.

2. Artikel 194 van richtlijn 2006/112, zoals gewijzigd bij richtlijn 2010/88, moet aldus worden uitgelegd dat de belastingdienst van een lidstaat de ontvanger van diensten die vanuit een vaste inrichting van de dienstverrichter zijn verricht, niet als de tot voldoening van de btw gehouden persoon kan aanmerken wanneer zowel de verrichter als de ontvanger van die diensten op het grondgebied van eenzelfde lidstaat is gevestigd, ook al heeft die ontvanger die belasting reeds voldaan op basis van de onjuiste veronderstelling dat de dienstverrichter niet over een vaste inrichting in die staat beschikte.

3. Het beginsel van neutraliteit van de btw moet aldus worden uitgelegd dat het zich verzet tegen een nationale bepaling op grond waarvan de belastingdienst de dienstverrichter de teruggaaf van de door hem betaalde btw kan weigeren terwijl de ontvanger van die diensten, die deze belasting over die diensten eveneens heeft betaald, het recht op aftrek van die belasting is ontzegd op grond dat hij niet over het overeenkomstige belastingdocument beschikte, en belastingdocumenten volgens het nationale recht niet meer mogen worden aangepast wanneer een definitieve navorderingsaanslag is vastgesteld.

(HvJ 23 april 2015 – Zaak C-111/14 – GST – Sarviz AG Germania)

VWEU

- Artikel 49 VWEU verzet zich niet tegen een belastingregeling van een lidstaat, waarin is bepaald dat, in geval van overdracht van activa van een op het

grondgebied van die lidstaat gelegen vennootschap aan een op het grondgebied van een andere lidstaat gelegen vaste inrichting van die vennootschap, de op het grondgebied van eerstgenoemde lidstaat ontstane latente meerwaarde van die activa wordt onthuld, over die meerwaarde belasting wordt geheven en die belasting gefaseerd wordt geïnd in tien annuïteiten.

(HvJ 21 mei 2015 – Zaak C-657/13 – Verder LabTec)

- Artikel 63 VWEU verzet zich tegen een regeling van een lidstaat op grond waarvan een niet-ingezeten belastingplichtige van de commerciële inkomsten die hij in deze lidstaat heeft verworven uit aandelen in een vennootschap die hem door een ouder zijn overgedragen door middel van een schenking als voorschot op zijn erfdeel, de uitkeringen die hij aan die ouder als tegenprestatie voor die schenking heeft betaald, niet mag aftrekken, terwijl een ingezeten belastingplichtige volgens die regeling wel recht heeft op deze aftrek.

(HvJ 24 februari 2015 – Zaak C-559/13 – Grünewald)

- Artikel 64 VWEU moet aldus worden uitgelegd dat een nationale wettelijke regeling die voorziet in een forfaitaire belasting van de inkomsten van deelnemers in een niet-ingezeten beleggingsfonds wanneer dat fonds niet heeft voldaan aan bepaalde wettelijke verplichtingen, een maatregel vormt die betrekking heeft op kapitaalverkeer in verband met het verrichten van financiële diensten in de zin van dat artikel.

(HvJ 21 mei 2015 – Zaak C-560/13 – Wagner-Raith)

Hangende zaak ivm belastingen voor gsm-antennes - C-454/13 - Belgacom – Rechtbank van eerste aanleg te Brussel - 17 mei 2013 (ingeschreven EU-Hof: 12 januari 2015):

Verzoekster maakt bezwaar tegen de haar door de Gemeente Etterbeek (verweerster) opgelegde aanslag gemeentelijke belastingen (2009) voor gsm-antennes maar haar bezwaar wordt afgewezen. Verzoekster is van mening dat de Richtlijn in feite elke belasting of vergoeding op gsm-antennes verbiedt. Verweerster echter benadrukt dat zij enkel beoogt een belasting te heffen op de economische activiteit die alle operatoren, ongeacht plaats van herkomst, uitoefenen met behulp van gsm-antennes. De verwijzende rechter (Rechtbank Brussel) stelt vragen over de reikwijdte van de artikelen 12 en 13 van de machtigingsrichtlijn en wil weten of een belasting als de in casu betwiste belasting onder deze artikelen valt.⁵

Hangende zaak ivm terugbetaling van de jaarlijkse belasting op collectieve beleggingsinstellingen - zaak C-48/15 - ING International – Hof van beroep Brussel 23 oktober 2014:

Verzoekster, een beleggingsinstelling naar Luxemburgs recht, heeft een vordering ingediend tot terugbetaling van de jaarlijkse belasting op collectieve beleggingsinstellingen (ICB's) over 2006. Deze belasting wordt sinds 1993 geheven van Belgische ICB's volgens het wetboek successierechten, maar sinds 2004 is de werkingssfeer uitgebreid naar in België actieve buitenlandse ICB's. Niet-aangifte of niet of te laat betalen kan leiden tot uitsluiting van het recht tot het plaatsen van deelnemingen in België. Verzoekster heeft wel ingediend en betaald maar betwist de rechtmatigheid van de belasting. Zij stelt schending van Richtlijn 69/335, de vrijheid van kapitaalverkeer en het vrij verrichten van diensten.

⁵ Uit Nieuwsbrief Rechtspraak Europa van het gerechtshof Amsterdam, vierde jaargang, no. 2 (februari 2015), op <http://europeancourts.blogspot.nl>

De verwijzende rechter constateert dat ongeacht de kwalificatie de rechtspraak van het HvJEU overeind blijft dat de lidstaten, ondanks het feit dat de directe belastingen niet tot de bevoegdheidssfeer van de EG/EU behoren, verplicht zijn hun bevoegdheden in overeenstemming met het EU-recht uit te oefenen. Hij wijst ook op arresten in andere belastingzaken, zoals C-513/03 over successierechten en C-1/93 Halliburton over overdrachtsbelasting onroerende goederen.⁶

Hangende zaak over de 'Fairness tax' - Zaak C-68/15 X – Grondwettelijk Hof:

Verzoekster (buitenlandse vennootschap X) vordert vernietiging van bepalingen van een Belgische wet waarmee Belgische vennootschappen en buitenlandse vennootschappen met een Belgische inrichting vanaf 2014 worden onderworpen aan een afzonderlijke aanslag in de vennootschapsbelasting ('Fairness tax'). Deze nieuwe aanslag is van toepassing indien, in hetzelfde belastbaar tijdperk, dividenden worden uitgekeerd en het fiscale resultaat van de onderneming geheel of gedeeltelijk wordt verminderd met de aftrek voor risico kapitaal en/of met overgedragen fiscale verliezen. Verzoekster stelt schending van de Belgische Grondwet, van VWEU artikel 49, met name het daaruit voortvloeiende vrije keuzerecht in rechtsvorm, en Richtlijn 2011/96. Verweerder stelt dat de situatie van een vaste inrichting van een buitenlandse vennootschap en die van een dochteronderneming van een buitenlandse onderneming niet vergelijkbaar zijn. Hij bestrijdt het verschil in behandeling en schending van het legaliteitsbeginsel. Volgens de rechtspraak van het HvJEU is hier ook geen sprake van bronheffing omdat niet aan de daarvoor in Richtlijn 2011/96 gestelde voorwaarden is voldaan. Het gaat hier om een afzonderlijke aanslag.⁷

Hangende zaak over artikel 285 WIB '92 – zaak C-176/15 – Riskin – Rechtbank van eerste aanleg te Luik - 20 april 2015

Is het voorschrift van artikel 285 WIB '92, waarbij de dubbele belasting van buitenlandse dividenden die een in België woonachtige natuurlijke persoon ontvangt, stilzwijgend wordt bekrachtigd, verenigbaar met de beginselen van gemeenschapsrecht die zijn neergelegd in artikel 63 VWEU juncto artikel 4 VEU, voor zover België op grond daarvan beleggingen in derde landen (Verenigde Staten) naar eigen goeddunken gunstiger kan behandelen dan beleggingen in lidstaten van de Europese Unie (Polen), al naargelang van de bepalingen van Belgisch recht waarnaar de door België gesloten overeenkomst tot het vermijden van dubbele belasting verwijst, dat wil zeggen naargelang die overeenkomst verwijst naar artikel 285, dat de voorwaarden voor verrekening vastlegt, of naar artikel 286, dat gewoon het verrekenbare forfaitair gedeelte van de buitenlandse belasting vaststelt?

Is artikel 285 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 92 in strijd met de artikelen 49 VWEU, 56 VWEU en 58 VWEU, voor zover het de verrekening van de buitenlandse belasting met de Belgische belasting afhankelijk stelt van de voorwaarde dat het kapitaal en de goederen waaruit de inkomsten worden verkregen, in België worden gebruikt voor de uitoefening van de beroepswerkzaamheid?⁸

Staatsrecht en Bestuursrecht

⁶ Uit Nieuwsbrief Rechtspraak Europa van het gerechtshof Amsterdam, vierde jaargang, no. 4 (april 2015)

⁷ Uit Nieuwsbrief Rechtspraak Europa van het gerechtshof Amsterdam, vierde jaargang, no. 4 (april 2015)

⁸ Uit Nieuwsbrief Rechtspraak Europa van het gerechtshof Amsterdam, vierde jaargang, no. 6.

Protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Europese Unie,

Artikel 12, tweede alinea, van het Protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Europese Unie, dat als bijlage bij het VEU, het VWEU en het Euratom-Verdrag is gevoegd, verzet zich niet tegen een nationale regeling, volgens welke met het oog op een eventuele vermindering van een ten behoeve van de territoriale lichamen geheven woonbelasting de door de Europese Unie aan haar ambtenaren en andere personeelsleden betaalde salarissen, lonen en emolumenten in aanmerking worden genomen voor het bepalen van een bovengrens aan die belasting.

(HVJEU – 21 mei 2015 – Zaak C-349/14 – Pazdziej)

Richtlijn 2004/18/EG van 31 maart 2004 betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor werken, leveringen en diensten

- Artikel 23, lid 8, van richtlijn 2004/18/EG is niet van toepassing op een overheidsopdracht waarvan de waarde lager is dan de in deze richtlijn neergelegde toepassingsdrempel. In het kader van een overheidsopdracht waarop deze richtlijn niet van toepassing is maar die een duidelijk grensoverschrijdend belang vertoont, mag de aanbestedende dienst een inschrijving die voldoet aan de in de aankondiging van de opdracht vermelde eisen, niet afwijzen op gronden die niet in die aankondiging staan.

(HvJ 16 april 2015 – Zaak C-278/14 – SC Enterprise Focused Solutions)

- Artikel 53, lid 1, onder a), van richtlijn 2004/18/EG staat niet eraan in de weg dat de aanbestedende dienst, voor het plaatsen van een opdracht voor intellectuele diensten van opleiding en adviesverlening, voorziet in een criterium aan de hand waarvan een beoordeling kan worden verricht van de kwaliteit van de teams die de inschrijvers specifiek hebben voorgesteld voor de uitvoering van die opdracht, waarbij dat criterium rekening houdt met de samenstelling van het team alsook met de ervaring en de curricula van de leden ervan.

(HvJ 26 maart 2015 – Zaak C-601/13 – Ambisig)

- 1. Artikel 1, lid 1, derde alinea, van richtlijn 89/665/EEG van 21 december 1989, zoals gewijzigd bij richtlijn 2007/66/EG en de artikelen 2, 44, lid 1, en 53, lid 1, onder a), van richtlijn 2004/18/EG van 31 maart 2004 moeten aldus worden uitgelegd dat zij zich in beginsel niet ertegen verzetten dat de beoordeling van de door de inschrijvers ingediende inschrijvingen onwettig wordt verklaard op de enkele grond dat de gekozen inschrijver nauwe banden had met door de aanbestedende dienst aangewezen deskundigen die de inschrijvingen hebben beoordeeld. De aanbestedende dienst moet in ieder geval nagaan of er eventueel sprake is van belangenconflicten en passende maatregelen nemen om dergelijke conflicten te voorkomen, te onderkennen en te beëindigen. Bij het onderzoek van een beroep tot nietigverklaring van het gunningsbesluit op grond dat de deskundigen partijdig waren, kan van de afgewezen inschrijver niet worden geëist dat hij concreet aantoonde dat de deskundigen partijdig hebben gehandeld. Het is in beginsel zaak van het nationale recht om vast te stellen of en in welke mate de bevoegde administratieve en rechterlijke autoriteiten rekening moeten houden met de omstandigheid dat een eventuele partijdigheid van de deskundigen al dan niet van invloed was op een besluit tot gunning van de opdracht.

Artikel 1, lid 1, derde alinea, van richtlijn 89/665, zoals gewijzigd bij richtlijn 2007/66, en de artikelen 2, 44, lid 1, en 53, lid 1, onder a), van richtlijn 2004/18 moeten aldus worden uitgelegd dat een redelijk geïnformeerde en normaal zorgvuldige inschrijver die de aanbestedingsvoorwaarden pas kon begrijpen toen de aanbestedende dienst, na beoordeling van de inschrijvingen, volledige

informatie over de motivering van zijn besluit verstrekte, het recht moet hebben om na het verstrijken van de in het nationale recht gestelde termijn een beroep betreffende de wettigheid van de aanbesteding in te stellen. Dat recht van beroep kan worden uitgeoefend tot het verstrijken van de termijn voor beroep tegen het besluit tot gunning van de opdracht.

2. De artikelen 2 en 53, lid 1, onder a), van richtlijn 2004/18 moeten aldus worden uitgelegd dat zij een aanbestedende dienst in beginsel de mogelijkheid bieden om de mate waarin de door de inschrijvers voor een overheidsopdracht ingediende inschrijvingen voldoen aan de in de aanbestedingsstukken neergelegde vereisten, als criterium voor de beoordeling van die inschrijvingen te hanteren.

(HvJ 11 maart 2015 – Zaak C-538/13 – eVigilo)

Milieurecht

Richtlijn 2004/35/EG van 21 april 2004 betreffende milieuaansprakelijkheid met betrekking tot het voorkomen en herstellen van milieuschade

Sub artikel 191

- Een nationale regeling op grond waarvan de overheid de eigenaar van verontreinigde terreinen, die niet hebben bijgedragen tot deze verontreiniging, niet kan gelasten om preventie- en herstelmaatregelen uit te voeren is in overeenstemming met EU-recht. De lidstaat kan bepalen dat die eigenaar de kosten voor de door de bevoegde instantie uitgevoerde maatregelen slechts dient te vergoeden tot maximaal de marktwaarde van het terrein zoals vastgesteld na de uitvoering van die maatregelen.

(HvJ 4 maart 2015 – Zaak C-534/13 – Fipa Group)

Richtlijn 85/337/EEG van 27 juni 1985 en 2011/92 van 13 december 2011 - milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten

- Artikel 11 van richtlijn 2011/92/EU staat in de weg aan een nationale regeling op grond waarvan een overheidsbesluit waarbij wordt vastgesteld dat voor een project geen milieueffectbeoordeling hoeft te worden verricht, bindende werking heeft ten aanzien van burens die niet het recht hebben in beroep te gaan tegen dat overheidsbesluit, mits die burens, die behoren tot het „betrokken publiek” in de zin van artikel 1, lid 2, van deze richtlijn, voldoen aan de nationaalrechtelijke criteria betreffende het „voldoende belang” of de „inbreuk op een recht”.

(HvJ 16 april 2015 – Zaak C-570/13 – Gruber)

Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU)

Sub artikel 216:

- Bepalingen van een internationale overeenkomst waarbij de Unie partij is, kunnen slechts worden ingeroepen op voorwaarde, enerzijds, dat de aard en de opzet van die overeenkomst hier niet aan in de weg staan, en, anderzijds, dat die bepalingen inhoudelijk gezien onvoorwaardelijk en voldoende nauwkeurig zijn.

Artikel 9 van de op 25 juni 1998 te Aarhus ondertekende Verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, bevat volgens het Hof geen enkele

onvoorwaardelijke en voldoende nauwkeurig omschreven verplichting die de rechtspositie van particulieren rechtstreeks kan regelen.
(HvJ 13 januari 2015 – Gevoegde zaken C-401/12 P, C-402/12 P en C-403/12 P – Vereniging Milieudefensie en Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht)